

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА МУЗЕЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кваліфікаційна робота

на тему:

«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В
ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ»

Здобувача (-чки) вищої освіти
другого освітнього рівня (магістр)
спеціальності 242, «Туризм і рекреація»
освітньої програми «Туризмознавство»

Погорілого, Яна Олександровича

Науковий керівник: *доцент, кандидат педагогічних наук, Аніщенко Алла Петрівна*

Кваліфікаційна робота допущена до захисту рішенням кафедри
музейно-туристичної діяльності

Протокол №___ від «__» _____ 2024 року.

Завідувач кафедри _____ Анатолій ЩЕРБАНЬ

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет соціальних комунікацій та музейно-туристичної діяльності

Кафедра музейно-туристичної діяльності

Освітній ступінь «Магістр»

Спеціальність 242 «Туризм»

Освітньо-професійна програма «Туризмознавство»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри туристичного
бізнесу

«__» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Погорілого Яна Олександровича

1. Тема роботи «Проблеми та перспективи розвитку туризму в Дніпропетровській області».

Керівник роботи: Аніщенко Алла Петрівна, доцент, кандидат педагогічних наук,

Затверджені наказом ХДАК від «__» _____ 20__ року №__.

2. Строк подання студентом роботи – грудень 2024р.

3. Вихідні дані до роботи: _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ

1.1 Поняття, сутність та види туризму

1.2 Основні фактори, що впливають на розвиток туризму

1.3 Роль туризму в економічному та соціокультурному розвитку регіону

1.4 Зарубіжний досвід розвитку туризму в регіонах та можливості його застосування в Україні

Висновки до РОЗДІЛУ 1

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1. Географічна та туристична характеристика Дніпропетровської області

2.2. Оцінка туристичної інфраструктури області

2.3. Визначення основних проблем розвитку туризму в регіоні

2.4. Аналіз туристичних потоків та тенденцій у Дніпропетровській області

2.5. Вплив соціально-економічних факторів на розвиток туризму в регіоні

Висновки до РОЗДІЛУ 2

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

3.1. Потенціал туристичних ресурсів Дніпропетровської області

3.2. Перспективні напрями розвитку видів туризму

3.3. Можливості використання цифрових технологій та інновацій в туризмі регіону

3.4. Стратегії маркетингу та просування Дніпропетровської області як туристичної дестинації

3.5. Прогнозування соціально-економічного ефекту від розвитку туризму

Висновки до РОЗДІЛУ 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕД

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада керівника	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Аніщенко А.П, доцент, кандидат пед.наук		
Розділ 2	Аніщенко А.П, доцент, кандидат пед.наук		

7. Дата видачі завдання «__»_____20__р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми і подача на кафедру заяви на ім'я завідувача кафедри про обрання теми кваліфікаційної роботи	травень 2024 року	
2.	Оформлення бланку завдання	травень-червень 2024 року	
3.	Подача керівнику розгорнутого плану кваліфікаційної роботи	червень 2024 року	
4.	Написання теоретичної частини роботи	червень-липень 2024 року	

5.	Написання аналітичної частини роботи	липень 2024 року	
6.	Написання рекомендаційної частини роботи	липень-серпень 2024 року	
7.	Написання вступу та висновків до кваліфікаційної роботи, їх узгодження з керівником	серпень 2024 року	
8.	Подання чорнового варіанту всієї роботи керівнику	вересень-жовтень 2024 року	
9.	Перевірка на плагіат	листопад 2024 року	
10.	Подача кваліфікаційної роботи на кафедру з відгуком наукового керівника та рецензією, а також рекомендацією до її захисту	грудень 2024 року	

Студент Ян ПОГОРІЛИЙ
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи Алла АНІЩЕНКО

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ	9
1.1 Поняття, сутність та види туризму.....	9
1.2 Основні фактори, що впливають на розвиток туризму.....	12
1.3 Роль туризму в економічному та соціокультурному розвитку регіону	14
1.4 Зарубіжний досвід розвитку туризму в регіонах та можливості його застосування в Україні.....	15
Висновки до РОЗДІЛУ 1	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	19
2.1. Географічна та туристична характеристика Дніпропетровської області.....	19
2.2. Оцінка туристичної інфраструктури області	20
2.3. Визначення основних проблем розвитку туризму в регіоні.....	22
2.4. Аналіз туристичних потоків та тенденцій у Дніпропетровській області.....	24
2.5. Вплив соціально-економічних факторів на розвиток туризму в регіоні.....	30
Висновки до РОЗДІЛУ 2	37
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	38
3.1. Потенціал туристичних ресурсів Дніпропетровської області.....	38
3.2. Перспективні напрями розвитку видів туризму	42
3.3. Можливості використання цифрових технологій та інновацій в туризмі регіону	47
3.4. Стратегії маркетингу та просування Дніпропетровської області як туристичної дестинації	51
3.5. Прогнозування соціально-економічного ефекту від розвитку туризму.....	53
Висновки до РОЗДІЛУ 3	57
ВИСНОВКИ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61

ВСТУП

Актуальність теми

Туризм є одним із ключових секторів світової економіки, який відіграє важливу роль у соціальному, культурному та економічному розвитку регіонів. Дніпропетровська область, завдяки своєму географічному положенню, багатій історико-культурній спадщині та природним ресурсам, має значний потенціал для розвитку туристичної індустрії. Сучасний стан туристичної сфери області залишається недостатньо розвиненим. Відсутність належної інфраструктури, слабе просування туристичних продуктів та недостатній рівень інноваційних технологій обмежують можливості повноцінного використання цього потенціалу. Дослідження проблем і перспектив розвитку туризму у Дніпропетровській області є важливим для створення ефективних стратегій економічного зростання регіону, підвищення його привабливості для туристів та сприяння сталому розвитку.

Мета і завдання дослідження

Метою роботи є виявлення основних проблем та визначення перспектив розвитку туризму в Дніпропетровській області. Для досягнення поставленої мети були визначені такі завдання:

1. Провести теоретичний аналіз розвитку туризму в регіонах.
2. Дослідити основні фактори впливу в туристичній діяльності.
3. Оцінити роль туризму в економічному та соціально-культурному розвитку регіона.
4. Дослідити зарубіжний досвід розвитку туризму в регіонах.
5. Здійснити характеристику географічного положення та туристичних ресурсів Дніпропетровської області.

6. Оцінити сучасний стан туристичної інфраструктури Дніпропетровської області.
7. Виявити основні проблеми, що стримують розвиток туризму в регіоні.
8. Проаналізувати туристичні потоки та тенденції в області.
9. Проаналізувати вплив соціально-економічних факторів на туристичну галузь області.
10. Розглянути потенціал туристичних ресурсів області.
11. Запропонувати перспективні напрямки розвитку туризму в регіоні.
12. Розглянути можливості використання цифрових технологій та інновацій в регіоні.
13. Запропонувати стратегії для маркетингу Дніпропетровській області з урахуванням її ресурсного потенціалу.
14. Спрогнозувати соціально-економічний ефект від розвитку туризму в області.

Об'єкт і предмет дослідження

Об'єктом дослідження є туристична сфера Дніпропетровської області. Предметом дослідження є проблеми та перспективи розвитку туризму в регіоні, зокрема інфраструктурні, соціально-економічні та маркетингові аспекти.

Методи дослідження

Аналіз літературних джерел для вивчення теоретичних аспектів теми, Статистичний аналіз для оцінки туристичних потоків і стану інфраструктури Порівняльний аналіз для вивчення закордонного досвіду розвитку туризму. Метод експертного оцінювання для визначення перспектив розвитку туризму в області.

Практична значущість роботи

Практична значущість роботи полягає у можливості використання результатів дослідження для розробки регіональних програм розвитку туризму.

Структура роботи

Робота складається зі вступу, 3 розділів, 14 підрозділів, висновків; містить 62 сторінки, список джерел включає 46 найменувань літератури, 4 електронних публікацій .

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНАХ

1.1 Поняття, сутність та види туризму.

Туризм є багатогранним явищем, яке поєднує економічні, соціальні, культурні та екологічні аспекти, відіграючи важливу роль у формуванні суспільних та економічних відносин. Відповідно до Закону України «Про туризм», це тимчасовий виїзд осіб за межі їхнього місця проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці перебування [9].

Сучасна наука виділяє кілька підходів до розуміння сутності туризму. Відповідно до роботи Ткачука Л., туризм розглядається як багатофункціональна діяльність, яка забезпечує соціально-культурний розвиток, економічну інтеграцію та міжнародні контакти [38]. Мальська М. визначає туризм як форму рекреації, що поєднує активний відпочинок із пізнавальними та оздоровчими цілями, сприяючи відновленню працездатності [3]. Польський науковець С. Каспар зазначає, що туризм є сукупністю явищ, які виникають унаслідок тимчасової зміни місця перебування людей, де нове місце не є місцем праці чи постійного проживання [3, с. 22].

Закон України «Про туризм» туризм визначається як тимчасовий виїзд осіб за межі постійного місця проживання з оздоровчими, пізнавальними, професійними чи іншими цілями, без оплачуваної діяльності в місці перебування [26].

Мальська М. та Цибух В.: туризм – це активний відпочинок, що поєднує рекреаційні, оздоровчі, пізнавальні, спортивні та культурні цілі [22].

Каспар С.: туризм – це сукупність явищ, пов'язаних із переміщенням людей у вільний час, яке не пов'язане з трудовою діяльністю [22].

Ткачук Л.: туризм розглядається як багатофункціональне суспільне явище, що сприяє культурному, соціальному та економічному розвитку [8].

Шамара І.: туризм визначається як спосіб інтеграції суспільства через подорожі та обмін інформацією, який має важливу культурну та економічну роль [9].

Любіцева О.: туризм є важливою складовою міжгалузевої економіки, яка забезпечує створення робочих місць і підтримує економічне зростання [26].

Бейдик О.: туризм – це форма економічної діяльності, що розвивається через взаємодію людей, які споживають і надають послуги для відпочинку [26].

Гальків Л. та Галаз Л.: туризм виконує важливі соціальні функції, сприяючи розвитку людського капіталу через рекреацію та оздоровлення [22].

Парфиненко А.: туризм як глобальне явище сприяє формуванню культурного обміну між країнами та регіонами [26].

Соколов П.: туризм є важливим економічним важелем для відродження депресивних регіонів через створення інфраструктури [22].

Чорненька Н.: туризм є видом економічної діяльності, яка об'єднує різні сектори, що обслуговують туристів [22].

Мельниченко О.: туризм визначається як кластерна структура, яка потребує регулювання для ефективного розвитку [22].

Гапоненко Г.: туризм виконує просвітницьку та виховну функції, сприяючи формуванню екологічного мислення [26].

Волкова І.: туризм розглядається як чинник соціальної інтеграції через створення можливостей для подорожей і культурного обміну [26].

Юрченко С.: туризм – це стратегічно важливий сектор економіки, що підтримує національний валовий продукт і сприяє міжнародним зв'язкам [26].

Туризм є не тільки видом економічної діяльності, а й значущим соціально-культурним явищем. Його поліфункціональність включає рекреаційні, економічні, культурні, соціальні, екологічні та освітні функції. Наприклад, через розвиток туризму посилюється міжкультурна комунікація, відбувається економічне зростання регіонів і збереження природної та культурної спадщини [2; 4].

Класифікація видів туризму здійснюється за різними критеріями.

Види туризму за метою подорожі.

- оздоровчий туризм;
- культурно-пізнавальний туризм;
- екологічний туризм;
- пригодницький туризм.

Види туризму за формою організації.

- організований туризм;
- самостійний туризм.

Види туризму за географією.

- внутрішній туризм.

Внутрішній туризм передбачає подорожі та події, які відбуваються в межах однієї країни. Цей вид туризму спрямований на відвідування природних, культурних, історичних та інших об'єктів, що знаходяться на території власної держави. В Україні внутрішній туризм має значний потенціал завдяки багатій історико-культурній спадщині, природним ресурсам та розмаїттю ландшафтів [6;8].

- міжнародний туризм

Міжнародний туризм передбачає виїзд туристів за межі своєї країни до інших держав. Він включає як в'їзний, так і виїзний туризм.

Проблеми міжнародного туризму.

- висока вартість (порівняно з внутрішнім туризмом).
- потреба у візах і закордонних паспортах, що створює додаткові бар'єри.
- геополітичні ризики, як-от пандемії чи міжнародні конфлікти, що знижують потік туристів [33;26].

Однією з основних функцій туризму є сприяння міжкультурному діалогу. Люди з різних культур і країн обмінюються досвідом, звичаями, традиціями, що сприяє зменшенню культурних бар'єрів та розвитку толерантності. Туризм також може стати важливим засобом підтримки національної ідентичності, зберігаючи та популяризуючи культурні пам'ятки та місцеві традиції через етнічні, культурні та гастрономічні тури.

1.2 Основні фактори, що впливають на розвиток туризму.

Розвиток туризму залежить від численних факторів, які мають різний рівень впливу на окремі аспекти туристичної діяльності. Ці фактори взаємодіють один з одним і визначають ефективність розвитку туризму в регіонах. Врахування всіх цих факторів є необхідним для формування стратегії сталого розвитку туристичної індустрії.

Високий рівень економічного розвитку стимулює попит на туристичні послуги через зростання доходів населення та збільшення купівельної спроможності, що сприяє зростанню внутрішнього та міжнародного туризму. Водночас низький рівень економічного розвитку часто обмежує ці можливості, спричиняючи зниження туристичних потоків і недостатність фінансових ресурсів для підтримки та розвитку інфраструктури туризму [10].

Урбанізація та глобалізація ведуть до зміни соціальних потреб і вподобань туристів, це стосується зростання попиту на активний туризм, екологічний та медичний туризм [27].

Природні ресурси є одним з основних чинників розвитку туристичних напрямків. Унікальні природні ландшафти, кліматичні умови, біорізноманіття, національні парки та природні резервати мають змогу стати важливими атракціями для екологічного та екстремального видів туризму [5].

Культурна спадщина, архітектурні пам'ятки, музеї та інші культурні ресурси ключовим способом визначають потенціал туристичних напрямків. Популяризація туристичних продуктів таких як: гастрономія, фольклор тощо, сприяє розвитку культурного туризму [39].

Розвиток транспортної, готельної та комунікаційної інфраструктури є фактором, що визначає доступність туристичних регіонів і комфортність перебування туристів. Наявність розвинених транспортних мереж, а також якість готельного обслуговування та надання послуг є критичними для залучення туристів [14].

Для розвитку туризму необхідні політична стабільність і хороший менеджмент. Туристи віддають перевагу країнам і регіонам, які протягом багатьох років стабілізувалися, отже, високий рівень безпеки, а також стабільність, яка забезпечує ідеальні умови для зростання туристичного сектору. Війни, конфлікти, відсутність стабільності та небезпека розсіюють цю хвилю туристів, отже, негативно псують імідж країни на міжнародному рівні.

Технологічні фактори. Сучасні цифрові технології дійсно дають значний поштовх для підвищення ефективності роботи туристичного бізнесу. Інтернет-платформи для бронювання та рейтингового сервісу в режимі онлайн, а також використання мобільних додатків для планування поїздок значно полегшують доступ до інформації та послуг [16].

Фактори зовнішнього середовища. Врахування факторів навколишнього середовища, є важливими для розвитку індустрії туризму в умовах зміни клімату та екологічної невизначеності. Все більш актуальною стає поява сталого туризму,

який зберігає природу, допомагає зменшити негативний вплив на навколишнє середовище та витрати природних ресурсів [25].

1.3 Роль туризму в економічному та соціокультурному розвитку регіону.

Туризм сприяє розвитку регіональної економіки, виступаючи одним з важливих секторів виробництва і споживання. Перш за все, він генерує значні фінансові потоки, залучаючи інвестиції в інфраструктуру, будівництво готелів, транспорту та інших об'єктів [11].

У багатьох регіонах, де туризм є важливою складовою економіки, він дозволяє диверсифікувати економічну базу, зменшуючи залежність від інших галузей, таких як сільське господарство або важка промисловість. В результаті цього, регіони стають менш уразливими до економічних коливань в інших секторах [12].

Окрім економічних вигід, туризм має значний вплив на соціокультурний розвиток регіонів. Він сприяє збереженню культурної спадщини та традицій, оскільки багато туристичних напрямків базуються саме на культурних та історичних пам'ятках [19].

Туризм створює можливості для міжкультурного діалогу, що особливо важливо в умовах глобалізації. Мандрівники знайомляться з різними культурами, що допомагає зменшити культурні бар'єри і сприяє розвитку толерантності та взаєморозуміння. Культура і традиції місцевих жителів можуть отримувати нове життя завдяки взаємодії з іноземними туристами, що створює платформу для збереження і трансляції культурних практик [29].

Збереження навколишнього середовища. Туризм може сприяти збереженню природних ресурсів, якщо його розвиток буде відповідати принципам сталого розвитку. Організація екологічного туризму дає можливість зберігати природні території та біорізноманіття, адже часто саме природні цінності стають основною привабливістю для туристів [22].

Інфраструктурний розвиток. Туризм є каталізатором розвитку регіональної інфраструктури. Інвестиції в готельний та ресторанний бізнес, транспортні мережі, культурні установи та місця для відпочинку покращують рівень життя місцевого населення і створюють нові можливості для розвитку бізнесу [23].

1.4 Зарубіжний досвід розвитку туризму в регіонах та можливості його застосування в Україні

Розвиток подорожей в різних країнах світу має багато підходів, які визначені особливостями соціально-економічних умов, культурних звичаїв і природних ресурсів. Аналіз закордонного досвіду допомагає знайти кращі моделі розвитку туризму, котрі можуть бути відкориговані до умов України, зокрема в контексті будування туристичної інфраструктури, збереження культурної спадщини та сталого використання природних ресурсів.

Моделі росту відпочинку в Європі. У багатьох країнах Європи, зокрема в Іспанії, Італії та Франції, відпочинок є важливим сектором економіки, на який припадає велика частина валового внутрішнього продукту. Один з ключових аспектів цих країн – це активна підтримка малих і середніх бізнесів у сфері відпочинку; зокрема через субсидії гранти и податкові пільги для бізнесменів що допомагають росту регіональних туристичних кластерів [30]. Туризм в Азії та розвитку екологічного туризму. У країнах Азії, таких як Таїланд, Китай та Японія, значний розвиток отримав екологічний туризм, який активно підтримується на

державному рівні через інвестиції в екологічно чисту інфраструктуру, захист природних ресурсів і розвиток екологічних маршрутів. Україна має значний потенціал для розвитку подібного туризму, зокрема у Карпатах, на Черкащині та в інших регіонах з унікальною природною спадщиною, але для цього необхідно розвивати екологічну інфраструктуру, дотримуватися принципів сталого розвитку та впроваджувати сучасні технології в туристичну сферу [13].

Досвід Америки в рості відпочинку через нововведення. Америка стала головним в розвитку туристських технік, таких як онлайн-резервування, цифрові системи для планування подорожей та мобільні програми для мандрівників. В Україні також є великий шанс для використання нових технологій в секторі відпочинку, зокрема для росту онлайн-сервісів електронних платежів та платформ для зв'язку з мандрівниками.

Фінансування туризму через співпрацю між державою і приватним сектором. У багатьох розвинених країн, як Великобританія та Німеччина, часто використовують моделі співпраці для фінансування розвитку туристичного господарства. Для України це може бути цікавий варіант для росту інфраструктури, особливо в регіонах де є великий потенціал для зростання туризму але немає достатніх грошей від держави для здійснення проєктів 24.

Висновки до РОЗДІЛУ 1

Регіональний туризм зачіпає безліч процесів, які включають як економічний аспект, так й соціально-культурний. Теоретичний аналіз продемонстрував важливість туризму для розвитку інфраструктури та сприятиме задоволенню суспільних та туристичних потреб

Економічна сторона туризму допомагає в створенні нових робочих місць. Для того щоб досягти значного успіху в сталому розвитку туризму важливо враховувати особливості регіону, його природні, історичні та культурні ресурси. В цьому питанні державне регулювання відіграє важливу роль, оскільки вона є ключовою фігурою в залученні інвестицій та розвитку інфраструктури, а також контролю якості обслуговування. Баланс між економічними інтересами та охороною довкілля забезпечуватиме уникнення негативних наслідків туризму.

Отже, туризму в регіонах вимагає комплексного підходу, що враховуватиме усі основні фактори впливу, а саме: економічні, соціальні, культурні та екологічні. Лише за умов комбінації та подальшої реалізації цих факторів можливо досягти не лише економічної вигоди, але й екологічної стабільності та культурного збереження, що в свою чергу сприятиме формуванню позитивного іміджу регіону як туристичного напрямку.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1. Географічна та туристична характеристика Дніпропетровської області

Дніпропетровська область – це одна з найбільших адмін-територіальних частин України, має важливе місце в економічному, соціальному та культурнім житті країни. Розташована в центрі України, вона має гарне географічне місце що створює умови для розвитку різних видів туризму, в тому числі культурного, природного та екологічного.

Дніпропетровська область знаходиться в середній частині України і має межі з шістьма іншими областями, це допомагає її економічному та культурному обміну. Загальна площа області є 31 900 км², що робить її одна з найбільших в Україні. Географічно територія області складається рівнинними ландшафтами з незначними підвищеннями, такі як Придніпровська височина. Основною рікою є Дніпро, яка проходить через область з півночі на південь, це дає регіону великий водний потенціал для розвитку водного туризму риболовлі та екологічних подорожей.

Розташована в зоні помірно континентального клімату, що характеризується теплим літом і помірно холодною зимою. Середня температура липня коливається від +22°C до +25°C, а січня — від -5°C до -7°C. Такі кліматичні умови є привабливими оскільки відображаються на розвитку літнього туризму, а також збереженню природних ландшафтів, що пригортають увагу туристів у міжсезонний період [23].

Природні ресурси та туристичні атракції. Однією з сильних сторін Дніпропетровської області є наявність великої кількості природних та штучних водойм, серед яких найбільш відомі Каховське водосховище, дніпровські канали та численні озера. Ці водні об'єкти використовуються для водних видів спорту, риболовлі, а також є популярними місцями для відпочинку та рекреації [2].

Культурні та історичні пам'ятки. Дніпропетровська область має багатий культурно-історичний спадок, що включає як археологічні, так і архітектурні пам'ятки. У місті розташовані численні музеї, культурні установи та історичні пам'ятки, такі як Катеринославська фортеця, Старобешівський монастир та численні пам'ятники культури. Проблемаю є недостатнє використання цих ресурсів для розвитку культурного туризму, а також брак фінансування для збереження і реставрації цих об'єктів [14].

Інфраструктура туризму. На сьогодні в Дніпропетровській області існує певний потенціал для розвитку туризму завдяки наявності транспортної інфраструктури. Однак, незважаючи на це, інфраструктура в галузі туризму потребує значних інвестицій, зокрема в реконструкцію старих готелів, будівництво нових об'єктів для розміщення туристів та модернізацію туристичних маршрутів [1].

Туристичний потенціал та проблеми розвитку. Туризм у Дніпропетровській області має значний потенціал завдяки поєднанню природних, культурних і історичних ресурсів. До основних проблем відносяться низький рівень інвестицій в туристичну інфраструктуру, відсутність ефективної рекламної кампанії та недостатня підтримка з боку державних та місцевих органів влади [20].

2.2. Оцінка туристичної інфраструктури області.

Туристична інфраструктура включає всі необхідні елементи для комфортного перебування та обслуговування туристів, а саме транспортні мережі, об'єкти розміщення, харчування, розваги, а також інші супутні послуги.

Дніпропетровська область має розвинену транспортну мережу, що включає автомобільні, залізничні та авіаційні сполучення. Місто Дніпро є важливим транспортним вузлом на південь і захід країни, з'єднаним з іншими великими містами України, такими як Київ, Харків, Запоріжжя, Одеса. Область має два міжнародних аеропорти – Дніпропетровський міжнародний аеропорт та аеропорт у Кривому Розі.

Існує ряд проблем, зокрема низька якість дорожнього покриття на деяких маршрутах, а також недостатнє обслуговування транспортних засобів на деяких напрямках, що створює труднощі для туристів, особливо в міжсезонний період [15].

На території Дніпропетровської області функціонує значна кількість готелів, хостелів, баз відпочинку та інших об'єктів розміщення. Відсутність нових та якісних готельних комплексів та сервісів призводить до того, що більшість туристів обирають для перебування тимчасові варіанти розміщення, такі як оренда квартир або приватні будинки, що обмежує потенціал розвитку цього сектору [18].

Сфера громадського харчування в Дніпропетровській області характеризується різноманіттям кафе, ресторанів та столових, що пропонують традиційну українську та європейську кухню. Більшість закладів харчування зосереджені в великих містах, що обмежує їх доступність для туристів у віддалених регіонах. Щодо розваг, то регіон має деякі можливості для розвитку культурно-розважального туризму, зокрема в Дніпрі функціонують театри, музеї, виставкові центри та культурні комплекси. Однак, для більшості районів області характерне відсутність розвиненої інфраструктури для організації дозвілля туристів, що стримує розвиток внутрішнього туризму [31].

Екологічна інфраструктура та охорона природи. Дніпропетровська область має значний природний потенціал для розвитку екологічного туризму, особливо в районі природних заповідників, таких як Придніпровський регіональний природний парк. Проблемою є недостатній рівень розвитку екологічної інфраструктури та обмежена кількість екологічних маршрутів [38].

Культурні та історичні об'єкти як частина інфраструктури. Культурна інфраструктура Дніпропетровської області представлена численними музеями, театрами, культурними центрами, а також історичними та архітектурними пам'ятками. Серед найбільш значущих об'єктів варто виділити Дніпропетровський історичний музей, музей народної архітектури та побуту. Проблемою є відсутність належного маркетингу та організації екскурсій, що дозволяють туристам краще ознайомитись із цими об'єктами [28].

Інформаційна підтримка та маркетинг туризму. Недоліком туристичної інфраструктури є недостатня інформованість потенційних туристів про можливості, що надаються регіоном. Незважаючи на наявність інтернет-ресурсів, офіційних вебсайтів та соціальних мереж, інформація про туристичні об'єкти та послуги часто є неповною або неактуальною. Це обмежує потік туристів і знижує ефективність туристичного маркетингу. Для покращення ситуації необхідно створити єдину інформаційну платформу, яка буде включати всі туристичні можливості області та надавати актуальну інформацію для потенційних відвідувачів [40].

2.3. Визначення основних проблем розвитку туризму в регіоні.

Попри наявність значного туристичного потенціалу, Дніпропетровська область стикається з низкою проблем, які стримують розвиток туризму на регіональному рівні. Пошук проблем та їх вирішення є першим кроком у

виробленні стратегій і заходів для реалізації потенціалу області як одного з центрів туризму в Україні.

Відставання туристичної інфраструктури заважає області відповідати сучасним вимогам. Більшість об'єктів розміщення в регіоні мають застаріле обладнання та обмежені можливості для обслуговування великої кількості туристів. Через це виникають труднощі, що сповільнюють розвиток, не відповідають сучасним вимогам. Інвестиції в готельний сектор та інші складові інфраструктури не є достатніми для повного задоволення потреб сучасних туристів [41].

Відсутність ефективної маркетингової стратегії та єдиного бренду для просування туристичних можливостей області на національному та міжнародному рівнях, в даному випадку є вагомою проблемою. Рекламні кампанії на міжнародних туристичних ринках часто обмежені, що знижує привабливість регіону серед потенційних туристів [16].

Проблеми з екологічною ситуацією та охороною навколишнього середовища. Дніпропетровська область, як і багато інших регіонів України, стикається з екологічними проблемами, які значно ускладнюють розвиток екологічного туризму. Високий рівень забруднення водних об'єктів, а також деградація природних ландшафтів негативно позначаються на якості екологічних маршрутів [3].

Недостатня увага до розвитку сільського та аграрного туризму. Хоча Дніпропетровська область має великі аграрні простори та можливості для розвитку сільського туризму, цей сектор залишається недостатньо розвиненим. Відсутність інфраструктури для прийому туристів на селі, невелика кількість сільських готелів, хостелів та інших послуг для туристів обмежує можливості залучення туристичних потоків у віддалені райони області [17].

Високий рівень сезонності туризму. Сезонність є однією з найбільших проблем для туристичної галузі Дніпропетровської області. Влітку, під час

високого туристичного сезону, область може приймати значну кількість туристів, однак у міжсезоння спостерігається суттєве зниження потоку відвідувачів. В холодну пору року спектр туристичної різко скорочується, також це пов'язано з недостатньою кількістю закритих об'єктів для зимових видів відпочинку, таких як лижні курорти або спа-курорти [36].

Відсутність доступної інфраструктури для людей з обмеженими можливостями є ще однією проблемою для розвитку туризму в області. Багато туристичних об'єктів, готелів та транспортних засобів не пристосовані для людей з інвалідністю, що обмежує їхні можливості для подорожей. Це питання є важливим для забезпечення інклюзивного туризму та залучення всіх категорій населення до туристичної діяльності [46].

2.4. Аналіз туристичних потоків та тенденцій у Дніпропетровській області.

Аналіз туристичних потоків є ключовим інструментом оцінки ефективності розвитку туристичної сфери, адже він дає змогу виявити, як змінюється кількість туристів, які напрямки є найбільш затребуваними, і які фактори впливають на ці процеси.

До внутрішніх чинників можна віднести рівень розвитку туристичної інфраструктури, стан доріг, наявність якісних послуг у сфері гостинності, а також обізнаність населення про туристичні можливості області. Недостатня кількість сучасних готелів, ресторанів та культурно-розважальних закладів у певних районах області стримує розвиток внутрішнього туризму. Стан транспортної інфраструктури часто ускладнює доступ до окремих туристичних об'єктів, що у великій кількості є в сільській місцевості.

Дніпропетровська область має багато унікальних об'єктів, таких як: Мавринський майдан, Петриківський розпис, Національний історичний музей

імені Яворницького. Але відсутність комплексної маркетингової стратегії обмежує залучення туристів як з інших регіонів України, так і з-за кордону.

Серед зовнішніх чинників значний вплив мають соціально-економічна ситуація в країні, стан безпеки, а також глобальні тренди у сфері туризму. Військовий конфлікт, що триває на сході України, безпосередньо впливає на зниження привабливості регіону для туристів. Таким чином ситуація торкається усіх туристичних напрямків, навіть там де мінімальний вплив зі сторони військового конфлікту. Складний стан в економіці значно знизив спроможність громадян мандрувати країною, тим самим обмежив розвиток внутрішнього туризму.

Все ж таки, окремі райони області демонструють позитивну динаміку. Такі як Петриківський район, завдяки своїм культурним традиціям і популяризації Петриківського розпису приваблює значну кількість туристів. Міста Дніпро та Кривий Ріг мають потенціал для розвитку промислового туризму, пропонуючи екскурсії на підприємствах і знайомство з індустріальною спадщиною.

Невеликим темпами, але набирає популярність екологічний туризм, зокрема відвідування природних парків, таких як регіональний ландшафтний парк "Сіверсько-Донецький". Тим не менш, напрямки потребують вдосконалення інфраструктури, включаючи облаштування зон відпочинку, туристичних маршрутів і сервісів.

До основних проблем регіону належить недостатній рівень інвестицій у туристичну галузь, слабка інтеграція місцевого туризму у загальноукраїнські та міжнародні туристичні маршрути, а також недосконалість системи збору та аналізу даних про туристичні потоки. Вирішення цих проблем потребує комплексного підходу, включаючи створення спеціалізованих програм розвитку туризму, залучення інвесторів, удосконалення інфраструктури та активне просування регіону як туристичної дестинації.

За останні роки в Дніпропетровській області спостерігається зростання інтересу до сільського туризму, цьому свідчить значна кількість туристів, які відвідують регіон, проте темпи цього зростання залишаються помірними. Основу туристичного потоку складають внутрішні туристи, тобто ті, хто приїжджає до області з інших регіонів України. Згідно з наявними статистичними даними, частка внутрішнього туризму в регіоні становить близько 85–90% від загальної кількості відвідувань.

Однією з ключових причин такого рівня внутрішнього туризму є саме географічне розташування Дніпропетровської області. Вона знаходиться на перетині основних транспортних шляхів і є ключовим логістичним вузлом, що забезпечує легкий доступ до більшості населених пунктів регіону. Розвинена транспортна інфраструктура сприяє тому, що туристам з інших областей України зручно та вигідно подорожувати в цей регіон.

Дніпропетровщина пропонує широкий спектр пам'яток, які приваблюють мандрівників. До таких об'єктів належать як культурно-історичні пам'ятки: Музей українського козацтва та археологічні знахідки, так і природні ландшафти, зокрема, регіональні ландшафтні парки та річкові зони.

Однак міжнародний туризм в області залишається слабо розвиненим. Його частка становить лише 10–15% від загального потоку туристів, що є досить низьким показником. Це обумовлено низкою причин, серед яких недостатнє просування регіону на міжнародній туристичній арені, брак інвестицій у розвиток інфраструктури, здатної відповідати міжнародним стандартам, а також загальна соціально-економічна та безпекова ситуація в країні. Іноземні туристи, які все ж таки відвідують регіон, здебільшого приїжджають з сусідніх країн, таких як Польща, Білорусь, Молдова, а також з деяких країн Західної Європи.

Недостатній розвиток міжнародного туризму також пов'язаний із тим, що Дніпропетровська область більше відома своєю промисловою потужністю, ніж

туристичними можливостями. Індустріальний характер регіону впливає на сприйняття його як туристичної дестинації.

Потенціал для розвитку міжнародного туризму у регіоні залишається значним, з причин доступності та можливостей, що розглядалися раніше. Підвищення якості туристичних послуг, створення нових інфраструктурних об'єктів і активна співпраця з міжнародними туристичними агенціями можуть сприяти зростанню популярності області серед іноземних мандрівників.

Розвиток туристичної галузі Дніпропетровської області потребує комплексного підходу, спрямованого на збалансоване зростання як внутрішнього, так і міжнародного туризму. Такий підхід дозволить регіону зберегти поточні тенденції, значно покращити свої позиції на туристичній мапі України [6].

Культурно-пізнавальний туризм є одним із ключових напрямів внутрішнього туризму в Дніпропетровській області. Серед найбільш популярних об'єктів варто виокремити Дніпропетровський історичний музей імені Дмитра Яворницького, який є одним із найстаріших музеїв України та пропонує багату колекцію експонатів, пов'язаних із козацтвом, археологією та історією регіону.

Ще одним значним об'єктом є Музей народної архітектури та побуту, розташований під відкритим небом. Він пропонує туристам можливість познайомитися з традиційною архітектурою українських сіл, побутом минулих століть та культурними особливостями регіону.

Місто Дніпро залишається одним з головним осередком культурно-пізнавального туризму завдяки концентрації архітектурних пам'яток, культурних закладів і подій. Тут можна побачити унікальні будівлі, зокрема Спасо-Преображенський кафедральний собор, який має багату історію та є одним із символів міста.

Значною проблемою є слабе просування туристичних продуктів у периферійних районах. Багато історичних та культурних пам'яток залишаються

маловідомими навіть серед місцевого населення, не кажучи вже про туристів із інших регіонів.

Для вирішення цих проблем необхідно впроваджувати комплексні заходи, спрямовані на розвиток туристичної інфраструктури в районах області, покращення транспортної доступності та активну промоцію периферійних територій. Створення нових туристичних маршрутів, які б охоплювали цікаві об'єкти за межами Дніпра, а також організація культурних фестивалів і подій у сільських місцевостях могли б значно підвищити їхню привабливість для туристів.

Міжнародний туризм у Дніпропетровській області наразі розвивається досить повільними темпами, і основну частку відвідувачів складають громадяни сусідніх країн, таких як Польща, Білорусь, Молдова, а також представники деяких європейських держав. Переважно іноземні туристи відвідують регіон з міркувань бізнесу, що обумовлено економічним значенням області як одного з провідних промислових центрів України. Значна кількість підприємств машинобудівної, металургійної, хімічної та інших галузей робить Дніпропетровщину важливим місцем для ділових контактів, підписання контрактів, відвідування виставок і конференцій. Бізнес туризм забезпечує регіону стабільний приплив іноземних гостей, проте він має обмежений вплив на розвиток загальної туристичної галузі.

Іноземці, які приїжджають до Дніпропетровської області з метою відпочинку, складають незначну частку туристичних потоків. Основними причинами низької активності у цьому сегменті є відсутність розвиненої туристичної інфраструктури, яка б відповідала міжнародним стандартам, а також слабе просування регіону на світовій туристичній арені. Низька популярність цього сегменту пов'язана з недостатньою інформацією про можливості регіону серед іноземної аудиторії.

Чинник який обмежує потоки міжнародного туризму, є проблема транспортної доступності. В області діє міжнародний аеропорт у місті Дніпро, він не забезпечує необхідного рівня комфорту та кількості міжнародних рейсів для

конкурентоспроможності з іншими регіонами України. Залізничне та автомобільне сполучення наразі в більшості не відповідають вимогам сучасних туристів.

Розробка тематичних туристичних продуктів, які б орієнтувалися на іноземну аудиторію, також може підвищити привабливість регіону. Екскурсії до місць, пов'язаних із козацькою історією, промисловий туризм на базі підприємств, що є знаковими для регіону, чи гастрономічний туризм із акцентом на локальні традиції могли б стати цікавими для іноземців.

Поєднання розвитку інфраструктури, покращення транспортної доступності, активного маркетингу та розширення співпраці з міжнародними партнерами може сприяти тому, що Дніпропетровська область стане більш привабливою для відпочинкового міжнародного туризму.

У Дніпропетровській області останнім часом спостерігається зростання інтересу до екологічного та активного туризму, що відповідає загальносвітовим тенденціям сталого туризму та популяризації активного способу життя. Регіон має унікальні природні ресурси, які роблять його перспективним для розвитку цих напрямів. Зокрема, на території області розташовано кілька природоохоронних зон, таких як регіональні ландшафтні парки, степові зони, мальовничі береги Дніпра, численні озера та водосховища.

Екологічний туризм у регіоні міг би стати важливим інструментом для популяризації природної спадщини та формування у туристів екологічної свідомості. Ландшафтні парки, такі як «Сіверсько-Донецький» чи «Орільський», є сприятливими локаціями для піших прогулянок, велотурів та спостереження за дикою природою.

Активний туризм також має хороші перспективи завдяки розмаїттю природних ландшафтів. Водойми області, зокрема річка Дніпро, Самара та численні озера, надають можливості для водного туризму. Степові простори та пагорби підходять для велоспорту, джип-турів, парашланеризму.

Проблеми реалізації потенціалу.

1. Відсутність екологічних маршрутів та інфраструктури.
2. Недостатня кількість організованих турів
3. Низький рівень обізнаності туристів.
4. Екологічні проблеми.
5. Відсутність фінансування.

Перспективи розвитку.

1. Розробка маршрутів.
2. Підготовка гідів та екскурсоводів.
3. Просування екотуризму.
4. Залучення інвесторів.
5. Покращення екологічного стану територій.

Створення умов для комфортного та безпечного відпочинку на природі дозволить залучити більше відвідувачів, підвищить екологічну культуру населення і сприятиме сталому розвитку регіону.

Сезонність також значно впливає на розподіл туристичних потоків у регіоні. Основна частина туристів відвідує область у літній період, тоді як у зимові місяці кількість відвідувань суттєво знижується. Це обумовлено обмеженою кількістю закритих туристичних об'єктів, які могли б привабити відвідувачів поза літнім сезоном.

2.5. Вплив соціально-економічних факторів на розвиток туризму в регіоні.

Розвиток туризму у Дніпропетровській області значною мірою залежить від соціально-економічних факторів, які визначають доступність туристичних продуктів, рівень їхньої привабливості, а також можливості для інвестування та підтримки галузі.

Рівень доходів населення є одним із ключових соціально-економічних факторів, який значно впливає на розвиток туристичної галузі у Дніпропетровській області. У регіоні спостерігається значна нерівномірність доходів серед різних соціальних груп, що створює неоднорідну картину попиту на туристичні послуги..

Бюджетні туристичні продукти мають найбільший попит серед місцевих жителів. Це може включати відвідування місцевих парків, культурних заходів з безкоштовним входом або невисокою вартістю квитків, а також подорожі до природних об'єктів, які не вимагають значних фінансових витрат. Така ситуація формує туристичний ринок, орієнтований на масовий сегмент із мінімальними затратами, що водночас створює певні труднощі для розвитку преміальних туристичних продуктів.

Нерівномірність доходів серед населення обмежує розвиток туризму високого рівня, включаючи сегменти, пов'язані з преміальним відпочинком, ексклюзивними готельними комплексами, високоякісним гастрономічним туризмом та спеціалізованими послугами, такими як спа-комплекси, гольф-клуби чи яхтинг. Інвестори вважають такі проєкти ризикованими через відсутність масового попиту серед місцевих жителів та недостатню кількість платоспроможних клієнтів.

Нерівність доходів впливає на загальну культуру споживання туристичних послуг, формуючи перевагу самостійних, менш організованих форм туризму, які не сприяють значному зростанню інвестицій у туристичну галузь. Це також позначається на розвитку інфраструктури, адже підприємці уникають великих інвестицій через недостатню впевненість у поверненні коштів.

Підвищення рівня доходів населення, яке може бути досягнуте завдяки загальному економічному зростанню регіону, має потенціал помітно змінити ситуацію. Також стимулюватиме попит на організовані туристичні продукти середнього та преміального сегментів. Туристи з вищими доходами почнуть

обирати якісні готелі, гастрономічні тури, сімейний відпочинок із розширеним спектром послуг, що в свою чергу стимулюватиме підприємців інвестувати у створення відповідної інфраструктури.

Доходи населення тісно пов'язані із загальним економічним розвитком регіону, який залежить від ефективної роботи промисловості, залучення інвестицій та створення нових робочих місць. Держава може сприяти цьому через впровадження програм підтримки малого та середнього бізнесу, особливо у сфері туризму, створення сприятливих умов для підприємництва та стимулювання розвитку інфраструктури.

Важливою є й роль приватного сектору, який повинен інвестувати в маркетинг туристичних продуктів, адаптованих до потреб різних соціальних груп. Розробка доступних пакетів для бюджетного відпочинку разом із преміальними послугами дозволить охопити ширший спектр клієнтів, враховуючи їхні фінансові можливості.

Нерівномірність доходів населення є значним викликом для туристичної галузі Дніпропетровської області. Однак у довгостроковій перспективі підвищення рівня доходів може стати потужним стимулом для розвитку туризму, зокрема преміальних сегментів. Економічне зростання регіону, доступу до якісних туристичних послуг сприятимуть збалансованому розвитку туристичного ринку, підвищуючи його конкурентоспроможність на внутрішньому та міжнародному рівнях.

Соціально-культурні чинники забезпечують унікальність дестинації та приваблюють туристів, зацікавлених у знайомстві з місцевими традиціями, звичаями та культурною спадщиною. Дніпропетровська область має значний соціокультурний потенціал завдяки багатій історії, розмаїттю етнічних і культурних впливів, а також самобутнім традиціям, які формувалися століттями.

Низький рівень популяризації культурної спадщини регіону як на національному, так і на міжнародному рівні є значною проблемою. Інформація

про визначні місця, музеї, етнічні особливості та історичні об'єкти Дніпропетровської області часто недоступна широкій аудиторії, що знижує інтерес туристів до відвідування регіону.

Іншою значною перешкодою є недостатня кількість культурно-масових заходів, таких як фестивалі, ярмарки, виставки чи концерти, які могли б стати драйверами туристичного потоку. У багатьох регіонах світу подібні події є ключовим чинником залучення туристів, особливо в міжсезоння, коли кількість відвідувачів природних або рекреаційних об'єктів зазвичай знижується.

Організація та активне просування соціокультурних заходів можуть значно підвищити туристичну привабливість Дніпропетровської області.

1. Проведення тематичних фестивалів, присвячених Петриківському розпису, традиційній музиці, козацькій історії чи місцевій кухні, може стати потужним інструментом для залучення як внутрішніх, так і міжнародних туристів.
2. Регулярні ярмарки з продажем місцевих продуктів, таких як сувеніри, гастрономічні вироби, вироби народного промислу.
3. Екскурсії, лекції та інтерактивні програми на базі музеїв, таких як Дніпропетровський історичний музей, або тематичні заходи, пов'язані з історією промисловості регіону

Організація таких заходів не лише сприяє активізації туристичних потоків, а й має важливий соціальний та економічний ефект. Культурні події здатні створювати нові робочі місця, стимулювати розвиток малого бізнесу, залучати інвестиції та сприяти формуванню позитивного іміджу регіону.

Рекомендації для реалізації потенціалу.

- розробка регіональної програми популяризації культурних об'єктів і заходів за допомогою сучасних таких інструментів як: соціальні мережі, мобільні додатки та партнерство з медіа;

- налагодження співпраці між органами влади, туристичними операторами, місцевими громадами та підприємцями;
- забезпечення доступності культурних заходів для різних соціальних груп шляхом впровадження гнучкої цінової політики;
- інвестування у покращення інфраструктури, необхідної для проведення масштабних заходів, виставкових площ, сценічного обладнання та зон для відпочинку.

Урбанізація є одним із соціальних чинників, що впливають на структуру попиту в туристичній галузі. У Дніпропетровській області, як і в багатьох інших регіонах України, спостерігається тенденція до концентрації населення у великих містах, таких як Дніпро, Кривий Ріг та Кам'янське. Це створює нові виклики та можливості для розвитку туристичної інфраструктури.

Велика частина жителів урбанізованих центрів демонструє підвищений інтерес до короткострокових поїздок та культурно-пізнавальних екскурсій. Існує значний попит на організовані тури вихідного дня, які включають відвідування музеїв, історичних пам'яток, театрів, галерей і сучасних арт-просторів.

Багато мешканців міст працюють у напруженому ритмі, тому вони надають перевагу коротким подорожам, які можна здійснити без значних витрат часу та ресурсів. Дніпро та інші міста області пропонують різноманітні заходи, такі як виставки, театральні прем'єри, які приваблюють як місцевих жителів, так і туристів із інших регіонів.

Ситуація в сільській місцевості

Незважаючи на певний потенціал сільських районів області, їх популярність серед туристів залишається середньою. Основними причинами є недостатній рівень інфраструктури та обмежений доступ до інформації про туристичні можливості цих територій.

1. Недостатня інфраструктура;
2. Проблеми транспортної доступності;

3. Недостатня кількість турів;

Перспективи розвитку сільських територій.

- зелений туризм;
- етнокультурний туризм;
- еко-туризм.

Рекомендації для зростання популярності сільських районів.

Глобалізація значно впливає на розвиток туризму, відкриваючи нові можливості для розширення туристичних послуг, залучення іноземних гостей та інтеграції регіону у світовий туристичний ринок. Однак, вона також створює високий рівень конкуренції як між регіонами України, так і з міжнародними напрямками.

Створення унікальних туристичних продуктів, які відповідатимуть сучасним потребам та інтересам різних категорій туристів, є основним напрямком роботи. Для любителів історії та культури можна запропонувати розробку маршрутів, які висвітлюють унікальну історію регіону, включаючи козацьку спадщину, промислову революцію та важливу роль області у розвитку космічної галузі. Можна організовувати тематичні екскурсії до музеїв, історичних місць, а також спеціальні події, присвячені ключовим історичним подіям.

Для активних туристів область має всі можливості для розвитку екстремального туризму, водних видів спорту на річці Дніпро, організації піших та велосипедних маршрутів мальовничими місцями. Тут важливо акцентувати увагу на розвитку відповідної інфраструктури: облаштуванні кемпінгів, орендних пунктів спорядження, якісних навігаційних систем для туристів.

Для реалізації цих завдань важливо не лише інвестувати в інфраструктуру, але й активно просувати туристичні продукти на національному та міжнародному рівнях. Використання цифрових технологій, таких як створення онлайн-платформ, мобільних додатків та віртуальних турів, може значно підвищити доступність і привабливість області для сучасних туристів.

До соціально-економічних факторів, які впливають на розвиток туризму в регіоні, належать рівень зайнятості, доходи населення, стан інфраструктури, урбанізація, освітній рівень працівників туристичної галузі, а також економічна активність місцевих громад і підприємств. Дніпропетровська область має вигідне географічне розташування, розвинену мережу транспортних шляхів, але необхідно продовжувати модернізацію інфраструктури, щоб вона відповідала міжнародним стандартам.

Підвищення рівня кваліфікації персоналу у сфері обслуговування сприятиме покращенню якості туристичних послуг. Освітні програми, орієнтовані на підготовку фахівців у галузі туризму, можуть забезпечити ринок праці висококваліфікованими кадрами.

Залучення туристів сприяє збільшенню доходів місцевих підприємств, створенню нових робочих місць і наповненню бюджету за рахунок податків.

Ефективне використання та стратегічне управління цими факторами допоможуть підвищити привабливість Дніпропетровської області для туристів, сприятимуть зміцненню її позицій на туристичному ринку та забезпечать економічну стабільність.

Висновки до РОЗДІЛУ 2

Отже, аналіз поточного стану та проблем туризму в Дніпропетровській області виявив ряд головних факторів, які формують як потенціал, так і виклики для галузі. Дніпропетровська область має значні туристичні можливості завдяки своїм природним ресурсам, історико-культурній спадщині та добре розвиненій інфраструктурі.

По-перше, основною перешкодою є недостатня відомість туристичних пропозицій в області. Більшість туристичних об'єктів залишаються маловідомими, що обмежує їх відвідуваність. Для цього необхідно зосередитися на розповсюдженні інформації шляхом маркетингових інструментів, які підвищать впізнаваність регіону.

По-друге, інфраструктура потребує модернізації. Як було розглянуто, транспортні розв'язки та логістика перетинаються із усіма основними напрямками, але їх якість і доступність в більшості не відповідають сучасним потребам. Покращення транспортної інфраструктури, а також створення комфортних умов для проживання і обслуговування суттєво вплинуть на привабливість регіону для туристів.

По-третє, участь місцевих громад є невід'ємною частиною розвитку туристичного процесу. Інтеграція населення в розвиток туризму сприятиме підвищенню кількості нових ідей, збереженню культурної спадщини, забезпечить економічні вигоди для місцевих жителів.

РОЗДІЛ 3.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

3.1. Потенціал туристичних ресурсів Дніпропетровської області.

Дніпропетровська область володіє багатою історико-культурною спадщиною, яка включає, археологічні об'єкти скіфської культури, а також унікальні індустриальні пам'ятки, які відображають розвиток промисловості в регіоні. Зокрема, до таких об'єктів належить Національний історичний музей імені Дмитра Яворницького в Дніпрі, який містить цінні колекції артефактів. Також можна відвідати місця, пов'язані з видатними постатями, такими як Олександр Пол чи Дмитро Яворницький, що надає можливість для створення тематичних екскурсій та маршрутів.

Природні ресурси області створюють передумови для розвитку екологічного та активного туризму. Річка Дніпро, численні озера, парки та заказники пропонують чудові можливості для організації відпочинку на природі. Ландшафтний парк «Орільський» є чудовим місцем для екологічного туризму, включаючи піші прогулянки, спостереження за флорою й фауною регіону. Розвинені локації для риболовлі та відпочинку на воді, як-от греблі та пляжі вздовж Дніпра, роблять область привабливою для водного туризму та кемпінгу.

Активний туризм також має перспективи розвитку в області завдяки її рельєфу та наявності природних зон. Велосипедні та пішохідні маршрути, організація скелелазіння, екстремальні види спорту, такі як каякінг, а також квадротури можуть привабити туристів, які шукають пригод.

Гастрономічний туризм стає все більш популярним серед туристів різних категорій. Дніпропетровська область має багаті кулінарні традиції, які поєднують

українську, козацьку та сучасну кухню. Організація гастрономічних турів може поєднувати в собі: дегустацією локальних страв, фестивалі національної кухні та майстер-класи з приготування традиційних українських страв. Сільські ферми також мають великий потенціал для розвитку агротуризму, пропонуючи екскурсії з дегустацією натуральних продуктів.

Озера та водосховища області також заслуговують більшого залучення в туристичний оборот. Вони підходять для організації риболовлі, яка може приваблювати як аматорів, так і професійних рибалок. Природні заповідники, які знаходяться поблизу водойм, можуть стати важливим елементом екологічного туризму.

Придніпровський регіональний природний парк є одним із найбільш значущих природоохоронних об'єктів регіону. Його територія включає мальовничі байрачні ліси, степові зони, унікальні водойми, які створюють багатство для розвитку еко-туризму. Тут можна організовувати природничі екскурсії, спостереження за рідкісними видами тварин і птахів, а також проводити екологічні освітні програми для туристів різного віку.

Степові зони Дніпропетровщини є унікальними завдяки своїй природній красі та біологічному різноманіттю. Ці території можуть бути використані для організації піших та велосипедних турів, які дозволяють туристам насолодитися просторами дикої природи. Степи є ідеальним місцем для науково-дослідницьких експедицій, що можуть зацікавити студентів та науковців. Крім того, у степах можна організовувати тематичні фестивалі, наприклад, пов'язані з козацькою культурою чи історією регіону.

Для повноцінного використання природного потенціалу регіону необхідно розвивати відповідну інфраструктуру. Це включає створення комфортних маршрутів, облаштування зон для відпочинку, установку інформаційних стендів та карт, які пояснюють значення кожної природної зони. Також важливо

забезпечити доступність природних об'єктів для різних категорій туристів, включаючи сім'ї з дітьми, літніх людей та осіб з обмеженими можливостями.

Регіон розташований у зоні помірно континентального клімату, який характеризується теплим літом і помірно холодною зимою, що створює сприятливі умови для організації різноманітних туристичних активностей у різні сезони. Такий клімат дозволяє ефективно використовувати природний і культурний потенціал області, адаптуючи пропозиції для туристів до пори року.

Тепле і тривале літо в регіоні, із середньою температурою близько +24°C у липні, добре підходить для організації літніх видів туризму. У цей період популярністю користуються пляжний відпочинок на річці Дніпро, озерах і водосховищах. Комфортні погодні умови сприяють організації літніх фестивалів, концертів під відкритим небом і ярмарків, які можуть стати цікавими подіями для місцевих мешканців та гостей регіону.

Теплі літні вечори ідеально підходять для організації нічних екскурсій, театральних вистав, кіносеансів у парках або культурно-розважальних програм у історичних місцях. Літні місяці сприяють розвитку сільського туризму, де туристи можуть насолодитися природою, взяти участь у сільськогосподарських заходах або дегустувати локальні продукти.

Осінь і весна характеризуються помірними температурами та комфортними умовами для піших прогулянок, велосипедних турів і екскурсій природними та культурними пам'ятками регіону. Восени особливу популярність можуть отримати фото-тури в барвистих лісах, а також гастро-фестивалі, присвячені урожаю. Весна ж приваблює туристів розквітом природи, що стає ідеальним часом для організації природничих екскурсій та освітніх програм у національних парках і заказниках.

Зима в Дніпропетровській області є м'якою, із середньою температурою близько -5°C, що робить її придатною для впровадження зимових видів туризму. У цей період можуть бути популярні катання на ковзанах, лижах або санях в

облаштованих місцях на околицях міста або в сільській глибинці, організація зимових фестивалів, різдвяних ярмарків і святкових заходів. Завдяки коротким і не надто суворим зимам регіон може запропонувати прогулянки засніженими ландшафтами, тематичні екскурсії та розважальні програми для всієї родини.

Кліматичні умови Дніпропетровської області відкривають широкі можливості для розвитку різних форм туризму протягом року. Завдяки теплим літам, помірно холодним зимам та комфортним умовам у міжсезоння регіон може запропонувати туристам різноманітні активності, що задовільняють потреби найрізноманітніших аудиторій.

Археологічні пам'ятки регіону є унікальними і включають скіфські кургани, залишки античних поселень та фортифікаційні споруди, що свідчать про багату історію краю. Скіфські кургани, які збереглися на території області, є важливими історичними об'єктами та можуть стати популярними локаціями для екскурсійного туризму. «Курган Солоха» є одним із найвідоміших пам'яток скіфської культури і є важливим об'єктом для вивчення історії степової цивілізації. Археологічні розкопки в регіоні також відкривають перспективи для залучення наукового туризму, де історики, студенти та любителі археології можуть брати участь у дослідженнях.

Особливе місце займають народні традиції та ремесла, які є невід'ємною частиною культурної спадщини області. Етнографічний туризм може розвиватися на основі відвідування сільських територій, де туристи можуть ознайомитися з автентичними звичаями, народними танцями, піснями та побутом. Майстер-класи з виготовлення традиційних виробів, таких як вишивка, гончарство або плетіння з лози.

Інфраструктурна підтримка є важливим аспектом розвитку історико-культурного туризму. Для зручності туристів необхідно облаштовувати сучасні екскурсійні маршрути, створювати інтерактивні музеї, оснащені мультимедійними технологіями, а також розробляти мобільні додатки, які б надавали інформацію

про туристичні об'єкти. Важливо забезпечити доступність таких місць для різних груп відвідувачів, включаючи людей з обмеженими можливостями.

Однак, область не використовує свій потенціал належним чином. Серед основних проблем варто виділити слабку популяризацію туристичних об'єктів, відсутність інноваційних підходів до розвитку туризму та недостатню співпрацю між державним і приватним секторами.

3.2. Перспективні напрями розвитку видів туризму.

Екологічний туризм є одним із найперспективніших напрямків розвитку туристичної галузі Дніпропетровської області, враховуючи багатство її природних ресурсів, унікальні ландшафти та заповідні зони. У регіоні існують всі необхідні передумови для впровадження екологічного туризму через розвиток маршрутів, інфраструктури та освітніх програм.

Такі маршрути можуть включати спеціальні точки для спостереження за птахами, фотографування природи, а також освітні зупинки з інформаційними стендами про екосистеми регіону. Для комфорту туристів важливо облаштувати зручні пішохідні та велосипедні доріжки, місця для відпочинку та кемпінгові зони.

Інфраструктурна складова є критично важливою для розвитку екологічного туризму. Будівництво екологічних готелів, баз відпочинку та кемпінгових зон сприятиме залученню туристів, які цінують комфорт у поєднанні з можливістю перебування на природі. Еко-готелі можуть бути побудовані з використанням екологічно чистих матеріалів і мати системи, орієнтовані на збереження ресурсів, такі як сонячні батареї, системи збору дощової води або енергоефективне освітлення.

Еко-парки можуть стати місцями для сімейного відпочинку, пропонуючи інтерактивні програми. Важливо також створювати кемпінгові зони, обладнані

мінімальними зручностями, такими як місця для встановлення наметів, точки для збору сміття, екологічні туалети та доступ до чистої води.

Освітній компонент екологічного туризму має велике значення для формування екологічної свідомості серед туристів. Проведення еко-таборів для дітей і молоді дозволить інтегрувати відпочинок на природі з навчальними програмами, орієнтованими на вивчення екосистем, принципів збереження довкілля та відповідального ставлення до природних ресурсів. Волонтерські акції, такі як прибирання природних територій, висадка дерев або участь у моніторингу екосистем, можуть залучити туристів, які прагнуть внести свій вклад у збереження природи.

Організація навчальних екскурсій із залученням фахівців-екологів сприятиме підвищенню рівня обізнаності туристів про екосистеми регіону, біологічне різноманіття та необхідність його збереження. Такі програми можуть бути адаптовані для різних вікових категорій і рівнів підготовки.

Таким чином, завдяки багатству природних ресурсів, правильному плануванню маршрутів, інвестиціям в еко-туристичну інфраструктуру та інтеграції освітніх програм, Дніпропетровська область може стати одним із провідних регіонів України в сфері екологічного туризму.

Відновлення пам'яток не лише дозволить зберегти культурну спадщину регіону, але й сприятиме залученню туристів, які цікавляться історією. Увагу туристів можуть привернути історичні садиби, що розташовані в області, які після реставрації можуть використовуватися як музеї або локації для проведення культурних подій.

Гастрономічні свята, присвячені українській кухні, наприклад, фестивалі борщу чи козацького куліша, можуть стати особливістю туристичної програми. Такі заходи сприятимуть розвитку гастрономічного туризму та матимуть змогу надати можливість місцевим виробникам представити свою продукцію. Ярмарки

ремесл, що демонструють майстерність місцевих умільців, можуть включати продаж сувенірів, що стане додатковим джерелом доходів для місцевих громад.

Розвиток культурного туризму в Дніпропетровській області сприятиме зміцненню її позицій на туристичному ринку України. Створення туристичних маршрутів, орієнтованих на історико-культурну спадщину, розвиток музейної справи та активна промоція регіону дозволять залучити більше туристів.

Медичний туризм є перспективним напрямком розвитку туристичної галузі Дніпропетровської області, враховуючи наявність оздоровчих і реабілітаційних закладів, природних лікувальних ресурсів і висококваліфікованих медичних фахівців. Цей вид туризму може створити умови для розвитку суміжних галузей, таких як охорона здоров'я, інфраструктура та послуги.

Одним із ключових напрямків медичного туризму є створення сучасних санаторно-курортних комплексів, які базуються на використанні природних лікувальних ресурсів регіону.

Дніпропетровська область має великий потенціал завдяки наявності мінеральних джерел, лікувальних грязей і сприятливих кліматичних умов. Такі комплекси можуть бути орієнтовані на лікування захворювань опорно-рухового апарату, дихальної системи, серцево-судинних хвороб або нервової системи. Санаторії також можуть пропонувати сімейні програми, що дозволить залучити більше туристів із дітьми.

До програми таких турів можуть входити заняття з йоги, медитації, діагностика стану організму, спеціалізовані дієти, масажі, гідротерапія та інші послуги. Акцент на використанні натуральних продуктів і місцевих ресурсів, таких як мінеральна вода чи лікувальні грязі, підвищить унікальність пропозиції регіону.

Для розвитку медичного туризму важливо забезпечити належну інфраструктурну підтримку. Це включає зручне транспортне сполучення, облаштування комфортного житла для пацієнтів і супроводжуючих осіб,

створення сучасних центрів діагностики та реабілітації. Додатково необхідно створити онлайн-платформи, де туристи зможуть отримати інформацію про доступні послуги, забронювати місця в санаторіях або клініках та отримати консультацію фахівців.

Медичний туризм у Дніпропетровській області має можливість стати одним із ключових напрямків, що забезпечить економічний розвиток регіону. Впровадження санаторно-курортних послуг, спеціалізованої медицини та wellness-програм дозволить Дніпропетровській області стати привабливим центром медичного туризму, що відповідає сучасним запитам туристів і сприяє зміцненню економіки.

Екстремальний туризм є ще одним важливим напрямом, що має великий потенціал. Створення майданчиків для альпінізму, скелелазіння, роуп-джампінгу або інших видів екстремальних спортивних активностей дозволить привернути увагу тих туристів, які шукають адреналінові враження та унікальні можливості для особистісних досягнень. Такі майданчики можуть бути розташовані в природних зонах, де є мости, схили, ущелини та інші природні формування, що створюють ідеальні умови для активних та екстремальних видів спорту.

Основним напрямком сільського туризму є розвиток агро-туристичних комплексів, які дозволяють туристам зануритися в атмосферу сільського життя. Зелені садиби, розташовані на території фермерських господарств, є привабливими місцями для такого відпочинку. Туристи зможуть насолоджуватися красою природи та брати участь у роботі на фермі, допомагати збирати врожай, доглядати за тваринами, а також дізнаватися про різні сільськогосподарські технології

Сільськогосподарські фестивалі є ще однією важливою складовою сільського туризму. Організація тематичних заходів, таких як «яблучні дні», фестивалі винограду або свята збору меду, створює атмосферу святковості та

залучає туристів, бажаючих побачити процес збору врожаю та ознайомитись з особливостями виробництва місцевих продуктів.

Етнографічні маршрути є ще одним важливим елементом сільського туризму, який дозволяє туристам відкрити для себе не лише природу, але й історію та культуру сільських територій. Протягом таких подорожей туристи мають змогу познайомитися з місцевими жителями, дізнатися про їхній побут, звичаї та традиції, що робить відпочинок пізнавальним.

Інноваційний туризм є одним із найбільш перспективних напрямів розвитку туристичної галузі, оскільки сучасні технології значно змінюють досвід мандрівників, роблячи його більш доступним, інтерактивним і зручним.

Інструментами інноваційного туризму є безпосередньо цифрові технології. Розробка мобільних додатків, інтерактивних карт і віртуальних турів дає змогу зробити туристичні об'єкти області доступнішими для широкої аудиторії, включаючи іноземних туристів, а також людей з обмеженими можливостями. Інтерактивні карти допомагають туристам орієнтуватися на місцевості, пропонуючи маршрути та визначні місця, що найбільше відповідають їхнім інтересам. Віртуальні тури дозволяють заздалегідь ознайомитись з туристичними об'єктами, що може зацікавити потенційних відвідувачів і спонукати їх до реального візиту.

Розумні туристичні маршрути, що включають використання інноваційних технологій, також здатні значно підвищити якість туристичного досвіду. Впровадження аудіогідів з доповненою реальністю дозволяє туристам отримувати додаткову інформацію про об'єкти огляду, історичні події чи культурні особливості, переглядаючи відео або анімації, що доповнюють реальний світ. Смарт-обладнання для навігації, спеціальні браслети або навушники, можуть допомогти туристам орієнтуватися на маршруті, не відволікаючись від основних визначних місць.

Ще одним важливим напрямом розвитку інноваційного туризму є створення тематичних парків, які можуть стати потужним інструментом для залучення туристів та розвитку сімейного туризму. Можна створити парк, присвячений історії чи природі регіону, може включати діорами, що відображають ключові моменти історії, реконструкції стародавніх поселень, а також зони для дослідження флори та фауни, що характерні для конкретної території

Впровадження цифрових рішень, створення розумних туристичних маршрутів та тематичних парків розваг забезпечить економічне зростання регіону, збільшить туристичний потік і допоможе покращити імідж області як привабливої туристичної дестинації.

3.3. Можливості використання цифрових технологій та інновацій в туризмі регіону.

Цифрові технології та інновації є факторами, які радикально змінюють туристичну індустрію, відкриваючи нові можливості для її розвитку. Для Дніпропетровської області впровадження сучасних цифрових рішень може стати чинником у досягненні більш високих результатів у цій сфері. Технології здатні поліпшити досвід туристів та значно оптимізувати управлінські процеси в туристичній галузі.

Перспективним інструментом є віртуальні тури та 3D-моделі об'єктів. Завдяки технологіям віртуальної реальності і доповненої реальності, туристи можуть здійснювати віртуальні прогулянки по важливих історичних та культурних об'єктах до того, як відправляться на реальний візит. На користь можуть піти віртуальні екскурсії по історичних пам'ятках Дніпропетровської області, що дозволить туристам заздалегідь ознайомитись з культурною спадщиною регіону і прийняти рішення про візит.

Великим потенціалом володіє також використання великих даних для аналізу потреб і переваг туристів, що дозволяє адаптувати туристичні послуги відповідно до інтересів певних груп. Аналітика даних може допомогти визначити популярні маршрути, сезони, види туризму, що в свою чергу дасть змогу краще планувати маркетингові стратегії та інвестиції в інфраструктуру.

Додатково, такі інновації можуть сприяти розвитку нових форм туризму, наприклад, екологічного чи гастрономічного туризму, на основі цифрових платформ, що робить туристичну пропозицію більш різноманітною і адаптованою до сучасних вимог.

Цифрових технологій у сфері туризму є можливість створення зручної інформаційної інфраструктури, яка дозволяє туристам легко і швидко отримувати необхідну інформацію про об'єкти, маршрути, події та сервіси в регіоні. Відсутність чіткої та доступної інформації часто є однією з основних причин низької відвідуваності туристичних локацій, оскільки потенційні мандрівники не мають достатнього уявлення про те, що варто побачити або де зупинитись.

Розробка таких платформ дозволить створити єдину точку доступу для туристів, де вони зможуть знайти актуальні дані про різноманітні туристичні об'єкти, визначні місця, маршрути та заходи, що відбуваються в регіоні. Інтерактивні карти, які будуть інтегровані на таких платформах, значно полегшать орієнтування в новому для туристів середовищі. Вони можуть містити позначки на основні туристичні об'єкти, маршрути, зупинки транспорту, а також рекомендації щодо найближчих ресторанів, кафе, магазинів та інших сервісів, що забезпечують комфорт під час подорожі.

Аудіогіди є ще однією важливою складовою цифрових платформ для туризму. Вони надають туристам можливість слухати історичні та культурні факти, історії та цікаві відомості про об'єкти, які вони відвідують, під час прогулянки. Завдяки аудіогідам туристи можуть насолоджуватись екскурсією без

необхідності бути прив'язаними до групи чи гіда, отримуючи інформацію, що безпосередньо пов'язана з їхнім маршрутом.

Інтеграція розкладів подій на таких платформах дозволить туристам планувати свої подорожі, з огляду на ті культурні або розважальні заходи, які відбуваються в регіоні під час їхнього візиту. Мобільні додатки можуть автоматично оновлювати інформацію про зміни в розкладах подій, що забезпечить туристам актуальні дані про час та місце проведення різних заходів.

Розробка цифрових платформ, які поєднують інтерактивні карти, аудіогіди, розклади подій, можливості бронювання та відгуки туристів, дозволить зробити інформацію доступною, зручною і актуальною для користувачів. Вони не тільки підвищать привабливість регіону для туристів, але й значно покращать їхній досвід під час подорожі, що в свою чергу сприятиме збільшенню туристичних потоків та економічному розвитку регіону.

Серед перспективних напрямів цифровізації є також впровадження «розумних» туристичних маршрутів. За допомогою GPS-технологій та інтерактивних додатків туристи зможуть отримувати персоналізовані рекомендації залежно від своїх інтересів, часу перебування у регіоні та бюджету.

Цифрові технології також сприяють розвитку маркетингу туристичних послуг. Створення професійного контенту для популяризації регіону через соціальні мережі та туристичні платформи дозволить значно підвищити впізнаваність Дніпропетровської області як туристичної дестинації.

Використання великих даних та аналітичних інструментів є одними з найбільш ефективних способів удосконалення управління туристичною галуззю. Великі дані дозволяють зібрати величезні обсяги інформації про туристів, їхні вподобання, поведінку, витрати та маршрути, що дозволяє створювати персоналізовані та більш ефективні стратегії розвитку та просування туризму.

Дослідження та подальше використання великих даних у туризмі є важливою складовою в аналізі поведінки споживача. Збір даних про те, як туристи

взаємодіють з різними туристичними продуктами та послугами, дозволяє з'ясувати, які об'єкти є найбільш популярними, які маршрути найчастіше обирають мандрівники, і які саме послуги користуються найбільшим попитом.

Іншою важливою перевагою використання великих даних є можливість аналізу вподобань туристів. Вивчення даних про вибір місць для відпочинку, види активностей, гастрономічні смаки або інтерес до певних культурних або історичних об'єктів дозволяє створювати індивідуалізовані пропозиції, які відповідають очікуванням конкретних груп мандрівників.

Аналіз великих даних також дозволяє здійснювати прогнозування змін у попиті на туристичні послуги, що є важливим для планування інвестицій в інфраструктуру та туристичні продукти. Прогнозування попиту дозволяє зменшити невизначеність і ефективно планувати ресурси, зокрема готельні номери, транспортні засоби, екскурсії та інші послуги, що є необхідними для туристів у різні періоди року.

Великі дані дозволяють оптимізувати роботу туристичної інфраструктури, визначаючи найбільш завантажені об'єкти та напрямки, що дозволяє більш ефективно організувати роботу та забезпечити комфорт туристам. Використання даних для планування інфраструктури, таких як розвиток доріг, транспорту, розміщення закладів харчування і відпочинку, допомагає знижувати перевантаження в пікові періоди, покращуючи загальний досвід відвідувачів.

В результаті, використання великих даних та аналітичних інструментів дозволяє створити більш ефективну і гнучку систему управління туристичною галуззю, яка сприяє зростанню кількості туристів, підвищенню якості обслуговування та розвитку інфраструктури.

Дніпропетровська область також може скористатися інноваційними підходами до розвитку туризму, такими як «розумні» туристичні міста. Це передбачає використання сучасних технологій для покращення інфраструктури, управління ресурсами та забезпечення комфорту туристів. Створення систем

електронного управління трафіком, розумного освітлення, інтерактивних стендів з інформацією про туристичні об'єкти або системи онлайн-сповіщень про події у місті.

Використання цифрових технологій дозволяє також підвищити якість екологічного туризму. Туристи можуть використовувати мобільні додатки для планування відвідування природних парків, отримання інформації про екологічні маршрути та навіть для участі у волонтерських ініціативах зі збереження природи.

3.4. Стратегії маркетингу та просування Дніпропетровської області як туристичної дестинації.

Ефективна маркетингова стратегія є одним із ключових факторів у розвитку туристичної галузі, оскільки саме від неї залежить рівень привабливості регіону для туристів. Для Дніпропетровської області, яка володіє значним туристичним потенціалом, важливою є розробка комплексної та багаторівневої маркетингової стратегії, що дозволить залучити внутрішніх і міжнародних туристів, підвищити впізнаваність регіону та створити позитивний імідж.

Одним із основних етапів формування стратегії є створення унікального бренду Дніпропетровської області як туристичної дестинації. Використання символіки, пов'язаної з Дніпром як річкою, що об'єднує область, або акцент на індустріальній спадщині регіону у поєднанні з його природними багатствами може стати основою для створення впізнаваного образу області.

Просування туристичного бренду повинно здійснюватися через комплексну медіа-стратегію. Важливу роль відіграють соціальні мережі, які дозволяють комунікувати з туристами напряду. Створення офіційних сторінок області на популярних платформах із регулярними публікаціями про туристичні локації, заходи, культурні особливості та гастрономію сприятиме залученню аудиторії.

Інтерактивний контент, наприклад, відеоогляди, віртуальні тури, опитування та розіграші, допоможе утримувати інтерес і формувати позитивне сприйняття регіону.

Для залучення міжнародних туристів важливо реалізувати стратегію міжнародного маркетингу. Це передбачає участь області у міжнародних туристичних виставках, форумах та ярмарках, де можна презентувати її можливості. Співпраця з іноземними туристичними операторами, організація прес-турів для журналістів і блогерів із сусідніх країн, а також партнерство із авіакомпаніями та транспортними операторами для створення спеціальних туристичних пакетів є важливими складовими цього процесу.

Запрошення популярних блогерів для створення контенту про туристичні можливості Дніпропетровської області може мати кілька ключових переваг. По-перше, інфлюенсери, як правило, мають лояльну та зацікавлену аудиторію, яка довіряє їхнім рекомендаціям і шукає в них натхнення для своїх власних подорожей. Коли блогер публікує матеріали, пов'язані з певним регіоном, його аудиторія зазвичай звертає увагу на нові місця для відпочинку, визначні місця або унікальні атракції, які їм до цього були невідомі.

Особливо цінними є візуальні матеріали, адже вони допомагають створювати уявлення про місце і відтворюють атмосферу. Яскраві фото та відео з мальовничими краєвидами, історичними місцями, активними видами туризму чи гастрономічними враженнями можуть стати потужним стимулом для потенційних туристів відвідати цей регіон.

Можливість органічного просування регіону за допомогою інфлюенсерів є корисною, оскільки цей процес часто супроводжується поширенням контенту серед підписників блогерів. Якщо контент цікавий і вражаючий, підписники можуть ділитися ним з іншими, що сприяє ще більшому охопленню.

Таким чином, співпраця з інфлюенсерами є надзвичайно ефективним і сучасним інструментом для просування туристичного потенціалу

Дніпропетровської області. Вона не тільки допомагає створити позитивний інформаційний фон, але й сприяє залученню нових туристів, підвищенню впізнаваності регіону та формуванню його іміджу як привабливого напрямку для подорожей.

Реалізація маркетингових стратегій також потребує створення спеціалізованих програм лояльності для туристів. Система знижок на відвідування кількох об'єктів, бонуси для повторних відвідувачів або інтерактивні туристичні квести можуть стимулювати повернення туристів у регіон.

3.5. Прогнозування соціально-економічного ефекту від розвитку туризму.

Розвиток туризму є потужним драйвером економічного зростання, соціального благополуччя та культурного розвитку регіонів. Для Дніпропетровської області, прогнозування соціально-економічного ефекту від інвестицій у туристичну сферу дозволяє оцінити довгострокові переваги та сформулювати стратегії ефективного управління ресурсами.

Ефективною стимуляцією є зростання обсягу податкових платежів від підприємств готельно-ресторанного бізнесу, транспортної галузі, розважальних центрів і туристичних агентств. Збільшення туристичних потоків також сприяє розвитку малого та середнього бізнесу, оскільки з'являється попит на супутні послуги, такі як екскурсійна діяльність, сувенірна продукція, транспортні перевезення та організація заходів.

Туристичні потоки до Дніпропетровської області ведуть до зростання потреби в різноманітних послугах. Збільшення кількості туристів потребує створення нових готелів, ресторанів, кафе, туристичних інформаційних центрів, транспортних компаній та екскурсійних бюро.

Особливо важливе значення розвиток туризму має для сільських та віддалених районів, де інші економічні активності можуть бути обмеженими. В таких регіонах туризм може стати одним із небагатьох доступних джерел зайнятості. Агротуристичні комплекси здатні забезпечити робочими місцями місцевих жителів, які можуть працювати як у безпосередньому обслуговуванні туристів, так і в організації заходів, виготовленні сувенірів, проведенні майстер-класів тощо.

З ростом туристичної активності з'являється потреба у кваліфікованих кадрах у сферах, пов'язаних з гостинністю, маркетингом, логістикою, управлінням проектами та організацією заходів. Для забезпечення високого рівня обслуговування необхідно здійснювати професійне навчання та перепідготовку кадрів, а також впроваджувати програми підвищення кваліфікації. Підвищення рівня знань у таких сферах як іноземні мови, управління готельними та ресторанными комплексами, маркетинг туристичних послуг дозволяє працівникам підвищувати свої шанси на кар'єрне зростання та влаштування на високопрофесійні посади.

З розвитком туризму також підвищується попит на організацію великих культурних, спортивних та бізнес-заходів, що потребує додаткових кадрів для координації, логістики, обслуговування та технічної підтримки.

Разом із розвитком туризму відбувається економічна активність у суміжних галузях, таких як сільське господарство, будівництво та комунальні послуги, розвиток агротуризму потребує вирощування специфічних продуктів для туристів, що також створює робочі місця для місцевих фермерів та виробників.

Соціальний ефект розвитку туризму проявляється у покращенні якості життя місцевого населення. Інвестиції у туристичну інфраструктуру, такі як модернізація доріг, створення нових розважальних центрів, музеїв, парків та місць для відпочинку, сприяють підвищенню рівня комфорту для туристів та місцевих жителів.

Культурний ефект розвитку туризму пов'язаний із популяризацією місцевих традицій, ремесл і гастрономії. Це стимулює збереження культурної спадщини, оскільки туристичний інтерес до автентичних об'єктів і подій сприяє їхній охороні та реставрації. Місцеві громади отримують додаткові ресурси для розвитку культурних ініціатив, що дозволяє зберігати та передавати наступним поколінням унікальні елементи регіональної ідентичності.

Еко-туризм, який передбачає дбайливе використання природних об'єктів, стимулює створення природоохоронних зон, екологічних маршрутів і програм з підвищення екологічної обізнаності. У перспективі це може сприяти зменшенню антропогенного впливу на екосистеми області.

Довгостроковий соціально-економічний ефект від розвитку туризму в Дніпропетровській області включає не тільки збільшення робочих місць та покращення інфраструктури, але й зміцнення міжнародних зв'язків. Залучення іноземних туристів та інвестицій відкриває нові можливості для розвитку області.

Підвищення міжнародної привабливості регіону, дозволяє залучати як туристів, так й іноземних інвесторів. Коли туристичний потік до регіону зростає, це часто стає сигналом для бізнесу та інвесторів про наявність ринку, який можна ефективно використовувати для розширення своєї діяльності. Успішне просування туристичних маршрутів і послуг на міжнародних платформах допомагає залучити туристів з близьких країн, що, в свою чергу, збільшує доходи регіону від туризму.

Просування Дніпропетровської області на міжнародній арені, підвищення її туристичної привабливості, сприяє поліпшенню іміджу України як країни, яка має багатий культурний спадок, унікальні природні ресурси та розвивається у напрямку інноваційних та екологічних технологій.

Важливо також врахувати мультиплікаційний ефект, який створює туризм. Наприклад, кожна гривня, витрачена туристом, генерує додаткові доходи у суміжних галузях, таких як будівництво, сільське господарство та інформаційні

технології. Це сприяє диверсифікації економіки регіону та зменшує залежність від традиційних промислових галузей.

Прогнозування соціально-економічного ефекту розвитку туризму в Дніпропетровській області дозволяє зробити висновок, що ця галузь може стати одним із основних драйверів зростання регіональної економіки, підвищення добробуту населення та збереження культурної спадщини. Для реалізації цього потенціалу необхідно створити сприятливі умови для інвестування, вдосконалити інфраструктуру та впровадити сучасні маркетингові підходи для залучення туристів.

Висновки до РОЗДІЛУ 3

Перспективи розвитку туризму в Дніпропетровській області виглядають обнадійливими завдяки наявному потенціалу та можливостям для його реалізації. Регіон має цікаві природні, культурні та історичні ресурси, які можна застосовувати в просуванні різноманітних туристичних продуктів. Розвиток цих туристичних ресурсів може значно підвищити привабливість області для відвідувачів.

Активізація співпраці між державними органами, бізнесом та місцевими громадами дозволить забезпечити фінансування для розвитку інфраструктури, а також створити інноваційні туристичні продукти, що відповідатимуть потребам ринку. Впровадження програм освіти та підвищення кваліфікації для працівників туристичної сфери сприятиме покращенню якості обслуговування.

Для туристичного процесу сучасні технології є важливим аспектом. Використання цифрових платформ для просування туристичних об'єктів, інтерактивних карт може значно підвищити зручність для туристів і сприяти збільшенню їхньої кількості. Розвиток віртуальних турів і мобільних додатків відкриває нові можливості для залучення молодіжної аудиторії.

Отже, перспективи розвитку туризму в Дніпропетровській області потребують комплексного підходу, що враховуватиме потреби сучасного споживача, місцеві особливості та інноваційні рішення. Реалізація цих стратегій сприятиме економічному зростанню регіону, поліпшить якість життя місцевих, збагачуючи культурну та природну спадщину.

ВИСНОВКИ

1. Дніпропетровська область має значні ресурси для розвитку туризму, включаючи природні ландшафти, історико-культурну спадщину та транспортну доступність. А туристичний потенціал реалізований лише частково через проблеми в інфраструктурі, маркетингу та екології.

2. Туристична інфраструктура регіону залишається недостатньо розвиненою. Особливо це стосується стану доріг, застарілих об'єктів розміщення, а також нестачі сучасних розважальних і культурних центрів.

3. Відсутність ефективної маркетингової стратегії та недостатня популяризація туристичних продуктів на національному та міжнародному рівнях знижує привабливість регіону для іноземних і внутрішніх туристів. Туризм може стати потужним драйвером економічного зростання області, сприяти диверсифікації економіки, створенню нових робочих місць та підвищенню життєвого рівня населення.

4. Інтеграція регіону в глобальну туристичну мережу може посилити його міжнародну впізнаваність, залучити інвестиції та стимулювати розвиток інших секторів економіки.

5. Дніпропетровська область як туристична дестинація є прикладом збалансованого регіону з точки зору кліматичних умов та наявності багатого різноманіття ресурсів. Помірний клімат протягом року, великий діапазон природних ресурсів може стати привабливим та економічно вигідним для місцевого туризму.

6. Оцінка інфраструктури регіону показала, що Дніпропетровська область не готова в даний момент до масового туризму, але завдяки вдалому розташуванню

туристичних об'єктів, інвестиціям від держави та іноземних партнерів, є великий шанс розвинути регіон до рівня міжнародного туризму.

7. Для подолання основних проблем розвитку туризму в Дніпропетровській області необхідно здійснити ряд заходів, спрямованих на покращення інфраструктури, розвиток екологічного та сільського туризму, а також підвищення кваліфікації кадрів і створення конкурентоспроможних туристичних продуктів.

8. Аналіз туристичних потоків у Дніпропетровській області свідчить про наявність значного потенціалу для збільшення кількості відвідувачів. Для досягнення цієї мети необхідно зосередитися на вирішенні таких проблем, як модернізація інфраструктури, створення нових туристичних продуктів, ефективне просування регіону на національному та міжнародному рівнях.

9. Соціокультурні чинники можуть стати основою для сталого розвитку туризму в Дніпропетровській області. Активне використання культурного потенціалу регіону дозволить залучити більше туристів, підвищити соціально-економічний рівень, зміцнюючи позиції області як значущого туристичного центру України.

10. Дніпропетровська область має всі необхідні передумови для створення конкурентоспроможного туристичного продукту, який може задовольнити потреби сучасних туристів. Важливою складовою успіху є інтеграція природних, історико-культурних та гастрономічних ресурсів із сучасною інфраструктурою та маркетинговими стратегіями, що дозволить регіону зміцнити свої позиції на туристичному ринку та сприяти його економічному розвитку.

11. Беручи до уваги багатство природних ресурсів, правильному плануванню маршрутів, інвестиціям в еко-туристичну інфраструктуру та інтеграції освітніх програм, Дніпропетровська область може стати одним із провідних регіонів України в сфері екологічного туризму.

12. Впровадження цифрових технологій та інновацій у туристичну галузь Дніпропетровської області може стати важливим кроком до підвищення її

конкурентоспроможності на національному та міжнародному рівні. Також сприятиме підвищенню якості обслуговування та оптимізації управління туризмом.

13. Співпраця з інфлюенсерами є надзвичайно ефективним і сучасним інструментом для просування туристичного потенціалу Дніпропетровської області. Вона допомагає створити позитивний інформаційний фон, залученню нових туристів, підвищенню популярності регіону та формуванню його іміджу

14. Туризм є важливим інструментом для зменшення рівня безробіття та стимулювання економічного розвитку в регіоні. Завдяки розвитку інфраструктури та потребі в кваліфікованих фахівцях туризм сприяє покращенню рівня зайнятості, розвитку людського капіталу, що в підсумку веде до економічного зростання та підвищення якості життя місцевих жителів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко, І. В. Туристична інфраструктура Дніпропетровської області: проблеми та перспективи розвитку: навч. посіб. Чернівці: КНУ, 2023.
2. Василенко О. С. Міжнародний туризм у регіонах України: стан та перспективи: навч. посіб. Київ: НІО, 2022.
3. Василенко, О. С. Природні ресурси Дніпропетровської області для розвитку туризму: навч. посіб. Харків: ХНУ, 2022.
4. Гавриленко, О. П. Екологічні проблеми та перспективи розвитку екологічного туризму в Україні: навч. посіб. Одеса: ОДУ, 2023.
5. Гальків Л.І., Галаз Л.В., Денбіцка Й. «Інституційне середовище як важлива передумова розвитку рекреаційно-туристичної сфери». Вісник Національного університету «Львівська політехніка», Серія «Проблеми економіки та управління»: навч. посіб. Львів: 2019.
6. Гуменюк Н. І. Урбанізація і її вплив на структуру туристичного попиту: наук. стат. Київ: Наук. думка, 2021.
7. Гуменюк, Н. І. Природні ресурси як фактор розвитку екологічного туризму: наук. стат. Київ: Наук. думка, 2021.
8. Державна служба статистики України. Показники доходів населення в Україні: веб-сайт. URL: <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 25.10.2024).
9. Державна служба статистики України. Статистика туризму в Україні: веб-сайт. URL: <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 26.10.2024).

10. Дніпропетровська обласна державна адміністрація. Туристична статистика області: веб-сайт. URL: <https://dnipro.gov.ua/statistics> (дата звернення: 19.09.2024).
11. Дорошенко, Т. І. Географічне положення та природні умови Дніпропетровської області: навч.посіб. Дніпро: НДІ, 2020.
12. Закон України «Про туризм» від 18 листопада 2003 р. №1282-IV: веб-сайт. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 10.09.2024).
13. Іваненко, М. А. Економіка туризму: теорія та практика: навч.посіб. К.: Вид-во КНТЕУ, 2020.
14. Іванов, О. О. Роль туризму в економічному розвитку регіонів: наук.стат. Київ: НІО, 2019.
15. Карпенко, М. П. Диверсифікація економіки через розвиток туризму. Харків: навч.посіб. ХДЕУ, 2020.
16. Карташова, І. Г. Екологічний туризм: міжнародний досвід і українські реалії: наук.стат. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020.
17. Коваленко А. М. Культурні та історичні ресурси Дніпропетровщини: перспективи використання: навч.посіб. Львів: ЛНУ, 2021
18. Коваленко, А. М. Культурно-історичний потенціал Дніпропетровської області: навч.посіб. Львів: ЛНУ, 2021.
19. Кравченко, М. І. Транспортна інфраструктура як складова розвитку туризму в Україні: наук.стат. Київ: НТУ, 2021.
20. Кравчук, М. І. Маркетинг туристичних послуг: проблеми та перспективи розвитку: наук.стат. Харків: ХНУ, 2021.
21. Кузьменко, В. Л. Сільський туризм як чинник розвитку сільських територій: наук. стат. Чернівці: КНУ, 2021.
22. Лавренюк, В. П. Готельний бізнес Дніпропетровської області: проблеми та перспективи розвитку: навч.посіб. Харків: ХНУ, 2022.

23. Левченко, А. В. Соціокультурний вплив туризму на місцеві громади. Одеса: наук.стат. ОДУ, 2022.
24. Литвинова, М. А. Аналіз стану туристичної індустрії Дніпропетровської області: реф. Одеса: ОДУ, 2022.
25. Лісовий, М. В. Інноваційні технології в розвитку туризму: світовий досвід та практики: навч.посіб. Одеса: ОДУ, 2023.
26. Мальська М., Худо В., Цибух В. «Туризм як чинник економічного розвитку країни». Вісник Львівського національного університету, 2018: веб-сайт URL: tourlib.net (дата звернення: 07.09.2024).
27. Марченко, В. В. Кліматичні умови та їх вплив на розвиток туризму в Дніпропетровській області: наук.стат. Київ: ГЕО, 2021.
28. Павленко, А. В. Публічно-приватне партнерство у розвитку туристичної інфраструктури: навч. посіб. Чернівці: Книжковий дім, 2022.
29. Павленко, А. В. Екологічний туризм: сталий розвиток і майбутнє. Чернівці: Книжковий дім, 2023.
30. Парфиненко А.Ю., Шамара І.М. «Роль туризму в сучасному світі»: пер. вид. Харківського національного університету, 2019.
31. Петренко, В. С. Соціальні аспекти розвитку туризму в Україні: зб. наук. пр. Київ: Академія управління, 2020.
32. Петриченко, Ю. М. Культурна спадщина та історичний потенціал Дніпропетровської області: реф. Львів: ЛНУ, 2022.
33. Петрів, Ю. С. Міжкультурний обмін у сфері туризму: навч.посіб. Львів: ЛНУ, 2021.
34. Романенко, О. В. Розвиток туризму в Європі: досвід і перспективи. Київ: наук.стат. Наук. думка, 2021.
35. Руденко, О. Г. Туристичні послуги та організація дозвілля в Дніпропетровській області. Одеса: навч. посіб. ОДУ, 2022.

36. Савченко, І. С. Екологічний туризм: проблеми та перспективи: підручник. Чернівці: Книжковий дім, 2020.
37. Савченко, О. О. Інфраструктура туризму: сучасний стан та перспективи розвитку: наук. стат. Одеса: ОДУ, 2018.
38. Сидоренко, І. М. Політичні фактори розвитку міжнародного туризму: навч. посіб. Харків: ХНУ, 2021.
39. Сорока, Д. В. Кадрові проблеми розвитку туристичної індустрії в Україні: реф. Дніпро: ДНУ, 2023.
40. Таран, В. В. Сезонність туризму: проблеми та шляхи їх подолання в Україні: стат. Львів: ЛНУ, 2022.
41. Ткаченко, О. І. Інформаційні технології в туризмі: досвід і перспективи: навч. посіб. Київ: Інфо-прес, 2021.
42. Ткачук Л. «Сутність туризму як багатоаспектного суспільного явища». Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія, 2017, вип. 66: вебсайт. URL: visnyk-geo.knu.ua (дата звернення: 31.10.2024).
43. Ткачук, О. В. Культурні особливості та їх роль у розвитку туристичної індустрії: стат. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2022.
44. Черевко, Ю. І. Проблеми розвитку туристичної інфраструктури в Україні. Київ: ВІТ, 2022.
45. Черненко, С. А. Сільський туризм: міжнародні тенденції та можливості для України: навч. посіб. Львів: ЛНУ, 2020.
46. Чернишова, Н. В. Екологічна інфраструктура Дніпропетровської області: стан та перспективи: реф. Дніпро: ДНУ, 2022.
47. Шамара І.М. «Теоретичні підходи до визначення поняття туризм, його сутність та роль на сучасному етапі». Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, Серія: «Міжнародні відносини. Економіка. Країзнавство. Туризм», 2016, вип. 5.

48. Шевченко, А. В. Цифровізація та інновації в туристичній індустрії: навч.посіб. Київ: Наук. думка, 2019.
49. Яковенко, Л. П. Інклюзивний туризм в Україні: проблеми та можливості розвитку: стат. Київ: НТУ, 2020.
50. Яковенко, Т. С. Інфраструктура туризму в контексті економічного розвитку: стат. Київ: Наук. думка, 2022.